

АДАПТАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

Кабінет Міністрів України та Верховна Рада України від початку повномасштабного російського вторгнення вживають заходи для адаптації економіки до умов воєнного стану.

Вже вдалось реалізувати кроки у промисловості, сільському господарстві, податковій і соціальній сферах, а також на валютному та фінансовому ринках.

Промисловість. Підприємства у зоні активних бойових дій можуть отримати державну допомогу в переміщенні потужностей до західних регіонів України. Для всіх підприємств будуть створені умови для забезпечення безкоштовного переїзду до місця тимчасового переміщення, а також підбору відповідних площ для розміщення виробництва, переміщення та розселення персоналу, а також підбору працівників в місці дислокації після переїзду.

Сільське господарство. Запроваджені нульові квоти на експорт, що підлягає ліцензуванню таких товарів, як жито, овес, гречка, просо, цукор та сіль, придана для споживання людьми. Також запроваджені квоти на експорт живої великої рогатої худоби та її мороженого м'яса, м'яса та істівних субпродуктів, солоних або в розсолі, сушених або копчених; істівного борошна з м'яса або м'ясних субпродуктів; м'яса великої рогатої худоби. Запроваджено ліцензування на експорт таких товарів як пшениця та суміш пшениці й жита, кукурудза, м'ясо свійських курей, яйця свійських курей та соняшникова олія.

Аграріям дозволили експлуатувати сільськогосподарські машини без їх реєстрації. Це стосується, зокрема, тракторів, самохідних шасі, самохідних с/г, дорожньо-будівельних та меліоративних машин й інших с/г машин та їх складових вітчизняного й іноземного виробництва.

Аграріям компенсують відсоткову ставку за залученими кредитами. Це розповсюджуватиметься виключно на малих та середніх аграрних виробників з оборотом не більше 20 мільйонів євро на рік, що є еквівалентом підприємства, яке обробляє до 10 тис. га.

Максимальна сума кредиту, на який поширюється компенсація відсоткової ставки становить до 50 млн. грн. Кредитування надається для здійснення сільськогосподарської діяльності (посівної) на період дії воєнного стану.

Для отримання кредитування суб'єкт підприємства також повинен бути сільгосптоваровиробником у значенні, наведеному у законодавстві. Термін дії кредиту становить 6 місяців. Встановлено максимальний розмір державної гарантії за портфельними кредитами до 80%.

Податкова сфера. Верховна Рада ухвалила законопроекти щодо особливостей оподаткування й подання звітності у період дії воєнного стану, як, зокрема, передбачають:

- надання можливості подання звітів та інших документів через 90 днів після припинення чи скасування воєнного стану;
- відсутність будь-яких перевірок підприємств щодо своєчасності й повноти подання звітів чи документів звітного характеру;
- звільнення від адміністративної чи кримінальної відповідальності платників у разі неможливості виконання ними своїх обов'язків.

Якщо фізособи, юрособи чи підприємці не встигають відзвітуватися перед податковою навіть після завершення воєнного стану через те, що вони брали участь у бойових діях, їх також звільняють від будь-якої відповідальності.

Соціальна сфера. Під час воєнного стану, працівники можуть звернутись до Фонду соціального страхування України за місцем тимчасового перебування внаслідок

переміщення через бойові дії, за місцем реєстрації або в іншому зручному місці, і отримати безпосередньо від нього виплату «лікарняних» або допомоги по вагітності та пологах.

Посилено захист людей з інвалідністю, зокрема до сукупного доходу сім'ї при визначенні права на отримання та розміру соціальних допомог, які надаються з урахуванням доходу, не включається державна соціальна допомога, яка виплачується з надбавкою на догляд:

- за дитиною з інвалідністю підгрупи А;
- за особою з інвалідністю з дитинства І групи підгрупи А.

Це стосується всіх соціальних виплат, які надаються з урахуванням доходу, зокрема допомоги малозабезпеченим сім'ям і житлових субсидій.

Забезпечено право внутрішньопереміщених осіб отримувати допомогу на проживання під час воєнного стану, зокрема так, що проживають в місцевостях, де через активні бойові дії органи соціального захисту не працюють.

Держава продовжить виплачувати призначені державні соціальні допомоги людям протягом часу дії воєнного стану плюс один місяць після його завершення.

Валютний ринок. Офіційний курс гривні зафіксовано на рівні 29,25 та запроваджено низку тимчасових валютних обмежень. Так, уповноваженим установам заборонено здійснювати торгівлю валютним цінностям, крім операцій з купівлі іноземної валюти для придбання товарів критичного імпорту за переліком, затвердженим Кабінетом міністрів України, а також валютних операцій для проведення мобілізаційних й інших заходів у сферах забезпечення національної безпеки та оборони.

Національний банк ввів заборону на здійснення транскордонних валютних платежів. Винятком до відповідної заборони є розрахунки та отримання готівки з використанням платіжних карток за кордоном та низку інших операцій.

Національний банк повернув вимогу щодо надання громадянам підтвердних документів банків під час переміщення валютних цінностей за межі України у сумі, що перевищує 10 тис. євро (в еквіваленті), зокрема документи про зняття готівки з власних рахунків або щодо придбання банківських металів.

Фінансовий ринок. Нацбанку на час воєнного стану дозволяється купувати цінні папери в емітентів.

Клієнти банків також отримують пільги. Зокрема, усувається відповідальність за несвоєчасну сплату за споживчими кредитами. Після війни ще місяць забороняється стягувати майно за іпотекою та виселення мешканців.

Міністерство фінансів розпочало випуск військових ОВДП, кошти від яких будуть використанні на забезпечення потреб Збройних сил України та безперервне забезпечення фінансових потреб держави в умовах воєнного стану.

Основні умови військових ОВДП наступні:

- номінальна вартість однієї облигації – 1 тис. гривень;
- строк обігу – 1 рік;
- ставка дохідності буде визначена на аукціоні.
- Для створення найсприятливішого бізнес-клімату економіки воєнного часу в Україні необхідно:

Україні необхідно:

- знання всіх заборон, обмежень та дозволів на виробництво товарів і послуг, які не становлять прямої загрози життю та здоров'ю людини;
- скасування всіх документів, які держава придумала для перевірки якості товарів і послуг, сертифікати якості, походження, а також документи, які повинні підтверджувати спроможність підприємця виробляти товари/послуги, є корисними.

Список використаних джерел

1. Як працюватиме економіка в умовах воєнного стану [<https://finance.ua/ua/saving/kak-budet-rabotat-ekonomika-v-usloviah-voennogo-polozhenia>].